

Vindmøllepark på Ytre Vikna med overføringslinje - Konsekvenser for reindrifta.

9321 Moen 8.12.2000

Hans Prestbakmo

Sammendrag

Den planlagte vindmølleparken og overføringslinja vil berøre reinbeitedistriktene Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal) i Nord-Trøndelag reinbeiteområde og Voengel-Njaarke (Kappfjell/Bindal/Kollbotn) i Nordland reinbeiteområde.

Sjøelve parken berører bare Åarjel-Njaarke mens linja berører begge distriktene.

I Åarjel-Njaarke var det pr 01.04.99 6 driftsenheter med til sammen ca 2100 rein og i Voengel-Njaarke 7 driftsenheter med til sammen ca 2100 rein.

Økologisk tilpassing av reindriften i denne del av landet tilsier sommerbeite i innlandet og vinterbeite på kysten.

Vindmølleparken er planlagt i det mest attraktive og urørte vinterbeiteområdet for reindriften på ytre Vikna.

Overføringslinja er både på Vikna og lengre øst planlagt gjennom attraktivt vinterbeiteland.

Fra tidligere har mange inngrep og aktiviteter lagt beslag på beiteland og medført ulemper for reindriften i berørte distrikt.

Vindmølleparken på Ytre Vikna vil legge beslag på et sentralt vinterbeitområde og gjøre det vanskeligere og mer arbeidskrevende å utnytte Vikna som vinterbeite for rein.

Overføringslinja vil medføre tap og ulemper for reindriften i begge distriktene.

Reindriften i området.

Inngrepene berører reinbeitedistriktene Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal) i Nord-Trøndelag reinbeiteområde og Voengel-Njaarke (Kappfjell/Bindal/Kollbotn) i Nordland reinbeiteområde.

Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal) er totalt 3816 km² og omfatter i grove trekk de deler av Nord-Trøndelag som ligger vest for Namdalen og utover mot kysten til og med Vikna med unntak av områdene mellom Rørvik/Nærøysundet og Indre Follafjorden.

Distriktet berøres av vindmølleparken og linja på Vikna.

Voengel-Njaarke (Kappfjell/Bindal/Kollbotn).

Distriktet som er på ca 2420 km², omfatter i grove trekk de deler av Nord-Trøndelag som ligger nord for Indre Follafjorden med unntak av Vikna, og de deler av Nordland som ligger sør og øst for Bindalsfjorden/Tosenfjorden med østgrense Fiplingdalen og nordgrense Trofors. Distriktet berøres av den delen av linja som ligger øst for Nærøysundet.

Økologisk tilpassing.

For å forstå bruken og viktigheten av de enkelte områdene, er det nødvendig å se de i en større sammenheng.

Ser en økologisk på reindrifta i denne del av Nord-Trøndelag/søndre Nordland, utpeker kystområdene i Namsos, Fosnes, Nærøy og Vikna seg som vinterbeite. Bakgrunnen for dette er milde vintre, mye regn og lite snø. Innlandet, områdene vest og nord for øvre del av Namdalen mot indre del av Tomsenfjorden og Svenningdal, har relativt høge fjell og frodige daler som gir gode sommerbeite. Store snaumengder gjør også disse områder lite egnet til vinterbeite for rein. De mellomliggende områdene, på begge sider av dalføret Høylandet - Kongsmoen, og nord for Indre Follafjorden mot Terråk peker seg naturlig ut som vår- og høstbeiteområde. Sjøl om dette er den mest naturlige bruken, kan en på grunn av ulike forhold ha bruk som bryter med det som er best økologisk tilpassing.

Dagens reindrift.

Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal).

Pr 01.04.1999 var det 6 driftsenheter med 33 personer i distriktet. Disse hadde til sammen ca. 2100 rein. Det er ikke fastsatt øvre reintall for distriktet.

Reineierne i distriktet er delt i to, Tovengruppa og Jåma-Anti gruppa. Jåma-Antigruppa som bl. a. nytter Vikna som vinterbeite, består av tre driftsenheter med ca. 1500 rein pr.1.4. 99. På vinteren er denne gruppa delt i to for å utnytte vinterbeitene best mulig. På sommeren og høsten driver gruppa i en hjord.

De deler av distriktet som ligger øst for dalføret Høylandet - Kongsmoen nyttes mest som sommerbeite og de kystnære områdene i vest som vinterbeite. De mellomliggende områder er i første rekke vår- og høstbeite.

Området der vindmøllene er planlagt ligger sentralt og utgjør en viktig del av vinterbeitene på Vikna.

Flytting mellom ulike sesongbeiter skjer for det meste på tradisjonell måte, men i en del tilfeller er det nødvendig å nytte biltransport. Det gjelder bl. a. ved flytting til Vikna. Flytting fra Vikna skjer til vanlig over land og da nyttes bruene.

Voengel-Njaarke (Kappfjell/Bindal/Kollbotn).

Pr. 1. 04. 1999 var det 7 driftsenheter med til sammen 68 personer i

reindrifta i distriktet. Disse hadde til sammen ca. 2100 rein. Høgste antall rein for distriktet er satt til 2400 og antall driftsenheter til 7.

På vinteren er reinen i distriktet normalt delt i tre atskilte hjorder som beiter hver for seg. Dette gjøres for Å få en best mulig utnyttelse av distriktet.

Reinen i distriktet beiter på sommeren lengre øst, i Bindal og Kappfjell, og på vinteren lengst vest i distriktet, i den delen som til vanlig betegnes Kolbotn.

De klimatiske og botaniske forhold er som nevnt, grunnlaget for flytting mellom sommerbeitene inne i landet og vinterbeitene ut mot havet i vest.

Flyttingene har fra gammelt av foregått ved at reinen drives over land. De seinere År har det vært vanlig at en del av flyttinga har skjedd ved bruk av bil, men reineierne nytter tradisjonell flytting over land der det er mulig.

Det aktuelle området for overføringslinja ligger i de deler av distriktet som nyttes som vinterbeite.

Utbyggingsområdet.

Vindmølleparken.

Vindmølleparken er planlagt på Ytre Vikna i Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal). Reinbeitedistrikt.

Den begrenses i nord og øst av vegen Austafjord - Ulsund og omfatter høydedraget sørvestover; Ulsundtuva, Revafjella og Håven. Planområdet som ligger mellom 40 og 159 m.o.h., består av koller, små dalfører og myrer, spesielt i nordøst, med større og mindre tjern.

Vegen Hunnestad - Lonmo som er eneste vegen i planområdet, skjærer over det. Det samme gjør Ulsundvatnet i den nordøstre delen av området.

Lengste utstrekning fra sørvest til nordøst er rundt 9 km. Bredden er i middel litt over 1 km. Det totale areal på parken blir dermed rundt 10 km².

Bare i de lågest partiene i daldragene er det litt krattskog.

På rabbene er det en del nakent berg i dagen. Her er lyng, i første rekke røsslyng, og noen starrarter dominerende vegetasjon, men her er også en del mose. Myrene har mye lyng, men her er også en god del starrmyrer med rikt innslag av bl. a, torvmyrull. Det er også en god del rome på myrene. Lavdekninga i området er god og grove registreringer viser at vel 2/3 av arealet har lav. Lavet er en del beitet, men det er i god stand. Av reinlavene er det lys og mørk reinlav som dominerer, men enkelte steder finnes også kvitkrull, saltlav og gulskinn.

På kystbeiter av den typen en har her, beiter reinen i tillegg til lav også en del andre vekster, spesielt kan myrplantene være verdifulle.

Mot sørøst, øst og nordøst er det veg med bebyggelse og oppdyrket mark på det meste av strekninga utenfor planområdet. Mot nordvest og vest er det lite bebyggelse, men her er det enkelte steder noen fraflyttede bruk og fritidsbebyggelse.

Planområdet er det største relativt urørte gjenværende vinterbeite på Vikna.

Overføringslinje

Det skal bygges 132(66) kV linje fra vindmølleparken på Ytre Vikna til Årsandøy. På Vikna går linja for det meste over utmark med koller, myrer og skog. På en del av strekninga følger linja eksisterende linje, men over relativt lange partier går den gjennom områder som er mindre berørt av tekniske inngrep. For noen strekninger foreligger også alternative linjetraseer. Det meste av arealene langs linja kan nyttes som beite for rein.

Over Kvingla følger linja for det meste eksisterende linje, veg og bebyggelse.

Videre innover til Saltbotn følges eksisterende linje, men nord for Saltbotn går linja nord for eksisterende linje og veg.

Fra Saltbotn til Årbogen går linja gjennom kupert skogland med koller, myrer og bekkedrag. Her går den mellom en og to km fra vegen. Ut over vegen er det ingen store naturinngrep der linja går. Fra Årbogen inn mot Foldereid følger linja eksisterende linje. Herfra og nordover til Årsandøy følger linja den bratte, skogkledd lia mellom 100 og 200 m ovenfor vegen.

Det meste av linja øst for Nærøysundet går i skogområder, men lengst i vest er det en del koller og skoglause partier. I den østre delen er det også en del myrområder. Det meste av strekninga nyttes som vinterbeite for rein.

Rein og inngrep.

Generelt om inngrep.

Reinen er var for inngrep og aktiviteter i beitelandet. Alle inngrep og aktiviteter i reinbeiteland påvirke reinen og dermed også reindriften. Virkningen har sammenheng med en rekke forhold og her kan bl. a.

følgende nevnes;

- lendet
- hvor og i hvilke type beiteland skjer inngrepet
- når skjer inngrepet/aktiviteten i forhold til reindriften bruk av området
- til hvilken Årstid skjer inngrepet/aktiviteten
- berøres flytte- og trekkleier og fins alternative leier
- påvirker inngrepet/aktiviteten arbeidet med reinen
- reinens tamhetsgrad
- reinens kondisjon.

For inngrep som berører flytte- og trekkleier for rein, vil en spesielt vise til § 10 i Lov om reindrift av 1978 som bl. a. sier følgende:

Reindriften flytteleier må ikke stenges, men Kongen (Landbruksdepartementet) kan samtykke i omlegging av flytteleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følger av omlegging av flytteleier eller Åpning av ny flytteleier erstattes etter skjønn, hvis enighet ikke oppnås. Kongen kan bestemme at også fastlegging i detalj av den nye flytteleier skal overlates til skjønnen.

Inngrep og aktiviteter i beitelandet fører til direkte og indirekte tap for reindriften. De direkte beitetapene skjer når beitene fysisk tas til veger og anlegg, neddemmes □ □ □ š eller trapes av ulike grunner.

Det er lett for alle Å se og forstå det.

Indirekte beitetap som er vanskeligere Å se og forstå omfanget av, skjer ved at forholdene i beitelandet blir slik at reinen ikke trives i det og trekker seg bort.

Gjelder det for eksempel lavbeite, kan de fysisk bli bedre fordi reinen ikke nytter dem. Det kan en bl. a. se i tilknytning til mye brukte hytteområder og trafikkerte veger.

Et klassisk eksempel på hvordan indirekte beitetap kan skje er følgende: En fin, litt trang fjelldal med gode reinbeite og beitende rein. Gjennom dalen går en tursti, og en ensom vandrer følger stien. Reinen som beiter i dalen trekker unna og foran vandreren. Denne fortsetter og driver dermed reinen ut av dalen uten Å være klar over det. Går det mange vandrere gjennom dalen, blir reinen stadig drevet bort og blir på den måten vendt til Å holde seg borte fra den.

Det sier seg sjøl at anleggsaktivitet med mye uro i et område vil virke mye sterkere enn en enslig vandrer.

Sjøsagt vil en del rein, spesielt okserein, beite litt i slike områder, men de fleste dyrene vil trekke bort.

Inngrep og aktiviteter kan med bakgrunn i dette bety tap av eller dårligere utnyttelse av beiteland, økt energiforbruk hos dyrene og dermed økte tap, reduserte slaktevekter, merarbeid, økt motorisert ferdsel og økte kostnader for reieneierne.

For inngrep der aktiviteten opphører når anleggstida er over, vil ulempene og tapene reduseres ved anleggstidas slutt.

Nyere forskning bekrefter at reinen er mer var for inngrep og aktiviteter enn samfunnet tidligere har vært villig til å akseptere. Veger og andre inngrep kan påvirke reinens utnyttelse av beitet ut til 10 km fra inngrepet avhengig av forholdene på stedet. Men her virker tamhetsgraden på dyrene også inn.

For et reinbeitedistrikt der bit for bit blir tatt, vil en til slutt komme til et punkt der distriktet eller deler av det blir så sterkt utsatt at det blir umulig å nytte det på en rasjonell, bærekraftig måte.

Tidligere inngrep i distriktene.

Reindriften i berørte distrikter er gjennom årene blitt påført en rekke inngrep og aktiviteter som direkte og indirekte har ført til tap av beiteland, sperring av flytte- og trekkleier og merarbeid/merkostnad.

Også i sommerområdet har flere store naturinngrep lagt beslag på beiteland og gjort driving og flytting vanskelig.

Av større inngrep og aktiviteter i distriktene kan bl. a. nevnes.

- Nydyrking. Spesielt i vinterbeitene har dette medført tap og ulemper. Mange av myrene som tidligere var viktige vinterbeite, er i dag dyrket opp. Dette har også gjort det vanskeligere å utnytte de gjenværende beiten i vinterlandet på grunn av oppdeling av beiten i mange små områder.
- Skogbruk. Her har grøfting av myrer, plantninger, hogst og skogsbilveger medført både direkte og indirekte tap av beiteland og ulemper.
- Vegbygging har å direkte og indirekte medført beitetap og ulemper.
- Hyttebygging og aktiviteter i tilknytning til hytter har tatt beiteland og medført uro i beitelandet.
- Kraftlinjer og kraftutbygginger har tatt beiteland og medført ulemper både i både vinter- og sommerlandet.
- Jernbanen tar beiteland og gjør utnyttelsen av det vanskeligere
- Vindmøller på Husfjellet Indre Vikna.

Dette viser at reinbeiteland bit for bit er tatt i bruk til andre formål og

at reindriffta stadig er påført nye tap og ulemper.

Vindmøller og rein.

Når det gjelder vindmølleparker og reindrifft, har vi i Norge liten erfaring med det. Det er bare Jåma/Antigruppa i Åarjel-Njaarke som har det fra anlegget på Vikna. De hevder at reinen ikke vil roe seg og beite i nærheten av parkområdet. De meiner dette har sammenheng med lyden fra møllene, det dominerende synsbildet og bevegelsen av rotorbladene. De hevder også at synet av møllene påvirker reinen på lang avstand under spesielle vær- og lysforhold.

På den annen side hevdes det at vindmøller nær Kilpisjervi i Finland ikke forstyrrer reinen og at den beiter heilt inn til møllene. En rapport om Vindkraft & Renar fra Rodovålen i Hanølsdalens sameby i Sverige der reinen er observert i forhold til tre små møller, viser også at den beiter i et område med vindmøller. Dette betviles ikke, men at reinen beiter heilt inn til møllene, betyr ikke at den ikke forstyrres og påvirkes. Det vil alltid være noen rein, spesielt okserein, som vil kunne beite heilt inn til ulike inngrep og forstyrrende elementer, men det betyr ikke at en heil reinjord på fritt beite ikke lar seg påvirke.

Det er å kjent at reinen er var for ting som beveger seg. Når reinen skal skremmes, nytter en ofte ting som beveger seg. Møllene gir i tillegg lyd fra seg og det vil forsterke effekten av bevegelsene. Det vil også kunne være forskjell på to tre små møller og en park med flere titalls store møller og veger.

Forsøkene med rein i innhegning i forhold til kraftlinjer (Nord Ottadalen villreinområde) og vindmøller (Vikna) i 1999 og 2000 er det vanskelig å trekke konklusjoner av da det ikke er utarbeidet endelig rapport for dem. Her er det imidlertid viktig å være klar over at det er forskjell på noen få rein som går innhegnet opp til noen vindmøller, og en reinjord som beiter fritt. En kan ikke dra direkte sammenligninger her.

Det er ingen grunn til å tru at rein vil oppføre seg annerledes i forhold til en vindmøllepark enn andre inngrep og aktiviteter.

Erfaringer og registreringer/forsøk med både tam og vill rein viser at den i liten grad vil utnytte beiter som ligger opp til hytteområder, trafikkerte veger og andre inngrep/aktiviteter. Når reinen har valget, foretrekker den områder med rolige beiteforhold.

Tamhet og tilvenning vil sjølsagt kunne bety en del, men det treng ikke endre reinens valg av beite.

Årstid, vær og føreforhold, om det er snø eller bar mark, påvirker også reinens oppførsel i forhold til inngrep og dermed også vindmøller.

Vil reinen venne seg til vindmøller? Her har en liten erfaring og det er vanskelig å gi noe eksakt svar. Domstolene er kommet til at reinen

etter ei tid venner seg til kraftlinjer i beitelandet. Erfaringer fra reindriften viser at dette til en viss grad kan være riktig, men registreringer tyder på at reinen utnytter beiter nær kraftlinjer dårligere enn beiter mer fjernt fra linjene sjøl om de har eksistert i en rekke år.

Når det gjelder hytteområder, tyder både erfaringer og registreringer på at reinen vanskelig venner seg til dem og utnytter beiter opp mot dem. Dette har sammenheng med at her er det menneskelig aktivitet som skaper uroa.

Sjøl om enkelte observasjoner kan tyde på at rein i enkelte tilfeller kan beite opp til vindmøller, peker de generelle erfaringer fra reindriften og registreringer av reinens beitevaner i forhold til hytteområder, kraftlinjer og andre inngrep/aktiviteter mot at rein som beiter fritt, i liten grad vil utnytte beitene i en vindmøllepark, eller på sikt venne seg til å gjøre det. Sjøl om noen rein vil beite inne i parken eller trekke gjennom, betyr ikke det at den utnytter beitet.

På den annen side er det klart at en reinjord som blir gjerdt inne i en vindmøllepark, vil kunne utnytte beitene inne i den.

Eventuell tvil når det gjelder rein og vindmøller, må komme reinen til gode.

En viktig oppgaven blir også å vurdere i hvor stor grad reinen vil nytte beiter som grenser opp mot en slik park.

Kraftlinjer og rein.

Kraftlinjer legger direkte beslag på beiteland ved stolpefester og oppkjørt mark.

Disse tap er begrensede og betyr normalt lite.

Kraftlinjer i seg sjøl og lyder de gir fra seg ved ulike værforhold, gjør at reinen ikke nytter beiter under og inn til dem like godt som urørte beiter. Registreringer både med villrein og tamrein tyder på det. Kraftlinjer vil således kunne føre til indirekte beitetap. Det er ikke mulig å si eksakt omfanget av slike tap. Det er imidlertid som nevnt antatt at rein etter ei tid til en viss grad vil venne seg til linjer. Dette kan være riktig, men det vil kunne variere fra sted til sted og med værforhold.

Kraftlinjer kan påvirke trekk og driving av rein avhengig av linjenes og stolpefestenes plassering i forhold til trekk- og drivingsleiene. Linjer som går langs en veg vil kunne øke virkninga av vegen. Linjer som føres parallelt med gamle linjer, vil kunne øke virkninga i forhold til ei linja, men medføre mindre virkning enn ei linje som går gjennom urørt lende

I anleggsperioden vil det oppstå uro og bråk i beitelandet. Spesielt vil det være tilfelle når helikopter nyttes i forbindelse med bygging. Under slike forhold kan store områder midlertidig vær ubrukelig som beite for rein.

Det er viktig med planlegging og samarbeid mellom utbyggerne og

reindrifta for Å unngå slike situasjoner.

De planlagte inngrep.

Vindmølleparken.

Ved valg av 2 MW møller er det planlagt 75 møller i parken. Økes størrelsen på møllene til 3 MW blir antallet 54 stykker.

2 MW's møller har en høyde på 78 m og en diameter på 80 m. For ei 3 MW's mølle er tallene henholdsvis 85 og 90 m. Hver mølle vil ha et betongfundament på 11 x 11 m på fjell og nødvendig montasjeareal på til sammen ca 2 dekar.

Den innbyrdes avstand mellom møllene vil stort sett variere mellom 250 og 500 m avhengig av lende og dominerende vindretning.

Det er planlagt tre tilførselsveger på til sammen 0,9 km fra eksisterende veger. Inne i parken vil det være et internt vegsystem med stikkveger som fører fram til den enkelte mølle. Lengden på dette vegnettet er ikke klart, men det vil dreie seg om rundt 25 km.

Med skjæringer og fyllinger må en regne med at vegen direkte tar beite i en bredde på 10 - 20 m. avhengig av lende. Jeg forutsetter at vegen vil være stengt for allmenn ferdsel og at den ikke holdes Åpen på vinteren.

Den produserte kraft blir ført i kabel i vegene til transformatorstasjonen i utkanten av parken og derfra overført til nytt ledningsnett som skal bygges.

Transformatorstasjonen vil beslaglegge et areal på mellom 1 og 2 dekar.

Tap og ulemper for reindrifta

Det aktuelle inngrepet vil direkte legge beslag på beiteland til fundament for vindmøllene, plass for montasje, transformatorstasjon og veger. Grovt regnet vil dette utgjøre mellom 500 og 600 dekar direkte tapt beiteland. Det er et begrenset areal, men det utgjør noe av det lettest tilgjengelige beitene i området på vinteren. På den annen side har det liten hensikt å beregne dette arealet når langt større areal som omgir det, indirekte vil gå tapt.

Omfanget av det indirekte beitetapet avhenger bl. a. av hvordan reinen vil forholde seg til anlegget. Vil den beite heilt inn til møllene, vil den holde en viss avstand til dem, eller vil den holde seg borte fra parken og områdene som grenser opp til den?

De 54/75 møllene vil bli plassert på koller med Åpent innsyn langs etter heile Åsryggen. Bortsett fra i sørvest er det veger med bebyggelse og landbruksareal rundt det meste av parken. Mellom parken og bebyggelse/veg/landbruksområde blir det et belte av

utmarksareal som varierer mellom 200 og 600 m i bredde.

Når rein som beiter på kystbeiter av den typen vi har her, kommer inn på landbruksområder, blir den som oftest jaget lengst mulig bort fra innmarka. Ved eventuell vindmøllepark i området, vil det si at rein som kommer inn på innmark, blir jaget inn i parken der den møter møller, lyder og veger. Hva skjer dersom den ikke vil tilpasse seg og beite her?

En vindmøllepark etter foreliggende planer vil med stor sansynlighet føre til at området sørvest for vegen Austafjord - Ulsundvågen og nord for vegen Austafjord - Hunnestad med Auskarhopen og Hopen som grense i nordvest, bli sterkt redusert som beite for rein. Det betyr at beitene som grenser opp mot parken reduseres på linje med beitene innenfor. Sjølsagt vil noen rein kunne beite her, men en reinhjord som beiter fritt, vil neppe roe seg i området og utnytte det.

Beite som ligger utenfor det beskrevne området, både sør for og nord for, vil også kunne påvirkes, men det er vanskelig å si hvor mye.

Med bakgrunn i at parkområdet med tilstøtende areal er det største og beste relativt urørte vinterbeitet på ytre Vikna, er det fare for at heile Ytre Vikna kan falle ut som vinterbeite. Arealene blir så begrenset og oppdelt at det blir vanskelig å nytte dem. I verste fall kan en vindmøllepark på Ytre Vikna føre til at heile Vikna blir oppgitt som vinterbeite. Det blir for arbeidskrevende for reindriften å nytte området.

Overføringslinja.

Tap og ulemper for reindriften.

Åarjel-Njaarke (Vestre Namdal).

På strekninga fra Hunnestad til Nærøysundet vil linja for det meste gå gjennom utmarksområder som til tider nyttes som vinterbeite for rein. Linja vil kunne medføre en del ulemper for reindriften. Ulempene reduseres der linja legges parallelt med eksisterende linjer eller i tilknytning til andre inngrep, for eks. veger.

De direkte beitetapene som følger av linja blir beskjedne. De indirekte beitetapene vil bli noe større, spesielt vil det være tilfelle dersom det er rein i området under bygging av linja. Jeg forutsetter imidlertid at det ved eventuell utbygging blir samarbeid mellom distriktet og utbyggeren for å redusere ulempene og tapene.

På strekninga A - B vil det for reindriften være en fordel om det alternative forslaget (grønt forslag) velges.

Voengel-Njaarke (Kappfjell/Bindal/Kollbotn).

På heile strekninga fra Nærøysundet til Årsandøy går linja gjennom

vinterbeiteland.

Sjøl om linja for det meste av strekninga over Kvingla er lagt parallelt med eksisterende linje eller veg, vil den kunne medføre tap og ulemper for reindriften, spesielt i anleggstida. På strekninga fra Storbukta inn til Saltbotn følges stort sett eksisterende linje og sjøen bortsett fra østre del der den går nord for vegen og bebyggelsen.

Fra Saltbotn og østover går linja gjennom områder som er lite påvirket av inngrep. Dette er sentrale vinterbeiter for distriktet. Slik linja her er lagt, for det meste mellom en og to km. fra vegen og bebyggelsen virker den spesielt uheldig. Mellom vegen/bebyggelsen og linja blir det en sone som blir vanskeligere å utnytte. Den vil for en stor del bli redusert som beite for rein sjøl om en del rein vil kunne beite her. Beitene på nordsida av linja vil også bli dårligere utnyttet, spesielt i anleggsperioden og de første årene etter bygging. Sjøl om linja på strekninga Årbogen - Foldereid følger eksisterende linje vil en få noe av den samme virkning her.

Det samme vil være forholdet inn til Årsandøy, men her blir sonen mellom vegen og linja smalere.

For det meste av strekninga gjennom distriktet går de viktigste drivings- og flytteleien av naturlige årsaker gjennom de samme områder som linja er planlagt i. Dette er uheldig og vil medføre ulemper for reindriften.

Tapene og ulempene for reindriften vil bli redusert dersom linja øst for Saltbotn legges i tilknytning til eksisterende linje og veg.

Jeg forutsetter at det ved eventuell bygging av ny linje blir et nært samarbeid mellom utbyggeren og reindriften i distriktet for å redusere tapene og ulemper både i anleggstida og seinere.

Aktuelt litteratur:

Nellemann, Christian, Jordhøy, Per og Strand, Olav : Reinen reduserer bruken av store beiteområder nær veger og hyttefelt. Reindriftnytt nr. 1 2000.

Nøhr, Henning: Vindmøllers innvirkning på fugle. Miljø og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøkinger 1995.

Prestbakmo, Hans: Hundhammarfjellet vindkraftverk - Konsekvenser for reindriften. 1997.

Prestbakmo, Hans og Skjenneberg, Sven: Inngrep i reinbeiteland. Småskrift nr. 2 1991, Reindriftsadministrasjonen.

Reimers, Eigil: Rein og menneskelig aktivitet, NVE-Vassdragsdirektoratet 1986.

Reindriftsforvaltningen: Reindriftnytt nr. 2/3 2000 med diverse artikler om rein og inngrep.

Reindriftsforvaltningen: Ressursregnskapet og Årsmeldingen for reindriftnæringen for de siste År.

Reindriftnytt

Selfors, Asle og Sannem, Siv: Vindkraft - en generell innføring. Rapport 19 1998 Norges vassdrag- og energiverk.